

Danielle van Dijk

De Lijkwade van Turijn

Doodskleed van Jezus
Doopkleed van Christus

Ter gelegenheid van de tentoonstelling in Turijn, 2015

cichorei

Dijk, Danielle van

De Lijkwade van Turijn; Doodskleed van Jezus Doopkleed van Christus /
Danielle van Dijk – Amsterdam: Cichorei

ISBN 978 94 91748 29 5

NUR 743

Afbeelding omslag: Icoon uit het Sint-Catharinaklooster, Sinaiwoestijn, Egypte,
gecombineerd met het gelaat van Jezus zoals dit op de Lijkwade is te zien

Omslagontwerp, redactie, layout en zetwerk: Jaap Verheij

© Danielle van Dijk / Uitgeverij Cichorei, Van Beuningenplein 15-2, 1051 VS
Amsterdam, 2015

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm
or any other means, without written permission from the publisher.*

Ik draag dit boek op aan mijn ouders,
die nu 'aan de andere kant' zijn

Aan mijn moeder, Jet van Dijk-Zijlstra,
die me de eerbied voor het niet-zichtbare bijbracht

Aan mijn vader, Wim van Dijk,
die me leerde dat één beeld meer zegt dan 1000 woorden

Eén beeld zegt meer dan 1000 woorden

‘De Tempeliers beschouwden de Lijkwade vol eerbied
als het bewijs dat Christus (en niet eenvoudigweg Jezus van Nazareth)
daadwerkelijk uit de dood was opgestaan.’

Barbara Frale, *The Templars and The Shroud of Christ*

Inhoud

Voorwoord 9

Hoofdstuk 1 De Lijkwade in beeld 11

1.1 Een wonderbaarlijke doek 11

Intermezzo 1 – De Lijkwade en het Goud der aarde 18

1.2 Reconstructie van de graflegging 20

1.3 De ‘reis’ van de Lijkwade 23

Intermezzo 2 – De Lijkwade brengt genezing 34

Hoofdstuk 2 De echtheid van de Lijkwade in 2014 wetenschappelijk aangetoond 38

2.1 Geen schildering of namaak 38

2.2 Nog meer bewijzen voor de echtheid? 40

Hoofdstuk 3 Lijkwade, Opstanding en Opstandingslichaam 43

3.1 De evangeliën 43

Schema vergelijking Lijkwade met de evangeliën 81

Intermezzo 3 – De Lijkwade beschermt 82

3.2 Het Opstandingslichaam in de Nag Hammadi Geschriften 85

3.3 Het Opstandingslichaam in de ‘Pistis Sophia’ 89

3.4 Esoterisch onderzoek 94

Hoofdstuk 4 Hoe zou de afdruk op de Lijkwade ontstaan kunnen zijn? 96

4.1 Waarom de Opstanding? 96

4.2 Het ontstaan van de afdruk 99

4.3 Wat betekent in 2015 het geheim van de Opstanding? 105

Literatuur 109

Aantekeningen 112

Voorwoord

Toen ik voor het eerst over de Lijkwade van Turijn hoorde, was ik nog maar een jaar of veertien. Mijn moeder was naar een tentoonstelling geweest waarop foto's van de Lijkwade te zien waren en had een folder meegenomen. Ze was duidelijk ontroerd en liet de foto's aan mij zien. Op dat ogenblik – ik weet het nog precies – was het alsof er diep in mijn hart iets opsprong. Vanaf dat moment heeft het beeld van de verstilde Jezus op de doek me nooit meer losgelaten. Voor mij was het een diep besef dat de grote Logos (het Woord) ooit in een mensenlichaam, het lichaam van Jezus de Nazarener, had gewoond.

De Lijkwade van Turijn wordt tussen 19 april en 24 juni 2015 opnieuw tentoongesteld, nu op verzoek van paus Franciscus I, de meest progressieve paus sinds jaren. Dat is bijzonder, want slechts één keer in de 25 jaar zou de Lijkwade tentoongesteld mogen worden, aldus een afspraak binnen het Vaticaan.

In 2010 was de laatste tentoonstelling. Toen ben ik met mijn man naar Turijn gereisd om de geheimzinnige doek met de afbeelding van Jezus Christus erop te kunnen zien. Dat was zeer indrukwekkend: na uren in een eindeloze rij stille bezoekers te hebben gestaan, mochten we ruim een minuut van enkele meters afstand naar de Lijkwade kijken. Deze was horizontaal uitgesteld achter glas. Het was net of de aanwezigheid van een liefdevolle, zachte energie nog duidelijk voelbaar was. Er resoneerde iets in mijn hart toen ik besepte dat ik tegenover de Lijkwade stond waarin Jezus gelegd was na zijn dood.

Hoe was het mogelijk dat bijna 2000 jaar na Jezus' dood de afdruk van zijn lichaam nog zichtbaar was tot in detail? Hoe was het mogelijk dat de doek nog zoveel innigheid en liefde uitstraalde? En waarom was de afbeelding het negatief van de gestalte van Jezus? Zag ik misschien een glimp van het geheim van de Opstanding?

Enmaal terug in Nederland nam ik het besluit ooit een boek over de Lijkwade te schrijven, over de echtheid van de doek en over het geheim van de mens Jezus en de kosmische Christus. Dat besluit had

ik in 1988 ook al genomen, toen de C14-koolstofdatering de doek in de middeleeuwen plaatste en ik de onjuistheid daarvan wilde aantonen, wat toen nog een onmogelijkheid was.

Het schrijven over de Lijkwade had ik in een bepaald opzicht al gedaan in 2008, in mijn boek *Het Christusbewustzijn*, maar na de Lijkwade met eigen ogen gezien te hebben, wilde ik onomwonden de Lijkwade als uitgangspunt voor een volledig boek nemen. Het probleem was echter dat in 2010 de wetenschap nog net niet ver genoeg gevorderd was met de bewijsvoering voor de echtheid van de doek. Dat is nu in 2014 gelukkig wel het geval. Daarom hoef ik me nu niet meer te verdedigen over iets wat door de wetenschap vrijwel zeker is aangetoond: de Lijkwade van Turijn is de doek waarin Jezus de Nazarener is gelegd na zijn kruisiging op Golgotha.

Eindelijk kan ik mijn innige wens omzetten in een daad: een boek over de Lijkwade van Turijn.

Met dank aan allen die bijgedragen hebben aan de totstandkoming van dit boek: Peter, mijn levensgezel en reisgenoot, Iris, mijn dochter die alles moeiteloos uittikte en mijn vier zonen voor hun liefdevolle geduld met hun schrijflustige moeder. En natuurlijk veel dank aan Jaap Verheij, redacteur en uitgever, die uitstekend werk verrichtte en de publicatie van dit boek mogelijk maakte.

Danielle van Dijk, Utrecht, Pinksteren 2014

De Lijkwade in beeld

1.1 EEN WONDERBAARLIJKE DOEK

De Lijkwade van Turijn, de doek waarin Jezus de Nazarener volgens de huidige wetenschappers begraven is, is het meest onderzochte relikwie van de christenheid. Vrijwel iedereen die de doek gezien heeft, raakt gefascineerd door de geheimzinnige afbeelding van het gelaat en het gehele lichaam van Jezus op de doek. De afdruk van de voor- en achterkant van het lichaam van Jezus is een ‘negatief’. Als je een foto maakt zie je het positieve beeld van Jezus tot in detail; zelfs de wonden en geselslagen zijn haarscherp op de foto’s te onderscheiden. Stil en in vrede ligt Hij daar met zijn handen over elkaar en met gesloten ogen. Het is alsof Hij nogmaals krachtig en vol tederheid wil zeggen: *‘Zie de Mens.’*

Degene die voor het eerst na ruim 1850 jaar het gezicht van Jezus zag zoals het geweest moet zijn, was Secondo Pia (1855-1941), een Italiaanse advocaat en amateurfotograaf. Hij had de opdracht gekregen foto’s van de Lijkwade te maken. Dat was op 28 mei 1898, toen er een tentoonstelling was ter gelegenheid van het 400-jarig bestaan van de kathedraal van Turijn. De koning van Italië, Umberto I, die de eigenaar was van de Lijkwade, had zijn toestemming gegeven foto’s te maken. Secondo Pia ging met zijn enorme camera aan het werk in de kathedraal waar de Lijkwade tentoon werd gesteld.

Rond twaalf uur ’s nachts trok hij zich terug in de donkere kamer om de fotografische platen te ontwikkelen. Het waren grote platen en hij begon met de plaat waarop het gelaat van Jezus te zien zou moeten zijn. Hij verwachtte niet meer te zien dan het negatief van de vage sepiakleurige afbeelding op de doek. Niemand wist immers tot dat moment dat de afbeelding eigenlijk een ‘negatief’ was.

Op het moment dat hij de afbeelding in de ontwikkelbak door de vloeistof heen zag opdoemen stond zijn hart stil: hij stond oog in oog met de levensgrote en realistische afbeelding van het gezicht van Jezus.

Afb. 1 Het gezicht van Jezus op de fotografische plaat van Secondo Pia.

Kostbaar vlaslinnen

De doek is een grote vlaslinnen doek van ca. 4,35 meter lang en 1,10 meter breed. Het vlas is afkomstig van de *Linum usitatissimum*, een vlasoort met kleine witte en blauwe bloemen (zie plaat 1, blz. 65).¹ Het linnen is van zware kwaliteit en geweven in een fijn visgraatpatroon.

Kostbare vlaslinnen stoffen zijn al heel oud. Linnen was al bekend bij de Egyptenaren en bij de Feniciërs, die hun handelswaar vanuit de stad Sidon in schepen laadden en ermee over de Middellandse Zee voeren tot ver voorbij de Zuilen van Hercules, beter bekend als de Straat van Gibraltar. De Feniciërs verhandelden in alle landen rond de Middellandse Zee deze kostbare stoffen, maar ook andere kostbare waar zoals het rode purper en het eerste glas.

In het Nieuwe Testament staat dat Jozef van Arimathea Jezus van het kruis haalde en in de Lijkwade wikkelde. De Lijkwade zou heel goed door Jozef van Arimathea van de Feniciërs gekocht kunnen zijn. Hij was immers een rijk en voornaam man die handelde in tin en edelmetalen. Daarvoor bezocht hij regelmatig de tinmijnen in Cornwall, in Zuidwest-Engeland.

Interessant is dat 'sindon' van oorsprong 'grote linnen doek' betekent. Belangrijke joden in de tijd van Jezus en daarvoor wikkelden soms een sindon rond hun lichaam ten teken van hun voorname status. Het woord 'sindon' duidt nu eigenlijk alleen nog op de Lijkwade van Turijn. De wetenschap die zich bezighoudt met het bestuderen van de Lijkwade wordt sindonologie genoemd.

Om een beeld te krijgen van de schitterende kwaliteit van het linnen uit Sidon vermeld ik hier wat Jacques Anquetil² onderzocht heeft over het visgraatmotief: er zijn 38 draden op een centimeter schering en 25 draden op een centimeter inslag. De tijd die nodig is om een lijkwade van een dergelijke grootte te weven wordt geschat op 80 uur. Daar komt uiteraard de tijd bij die het spinnen van het vlas kost, de tijd voor de vlasteelt en het oogsten en verhandelen. Wat een kostbare doek is de Lijkwade!

Heel mooi vind ik dat er geen dierlijk materiaal is gebruikt: nergens een spoortje wol te bekennen. Er zijn wel katoenvezels aangetroffen in de stof, waarschijnlijk van het weefgetouw waarop ook katoen werd geweven. Bij de joden moesten stoffen van planten en dieren strikt gescheiden worden. Het is daarom waarschijnlijk dat de doek door een joodse wever gemaakt is.

Onbeschrijflijk heldere kleuren

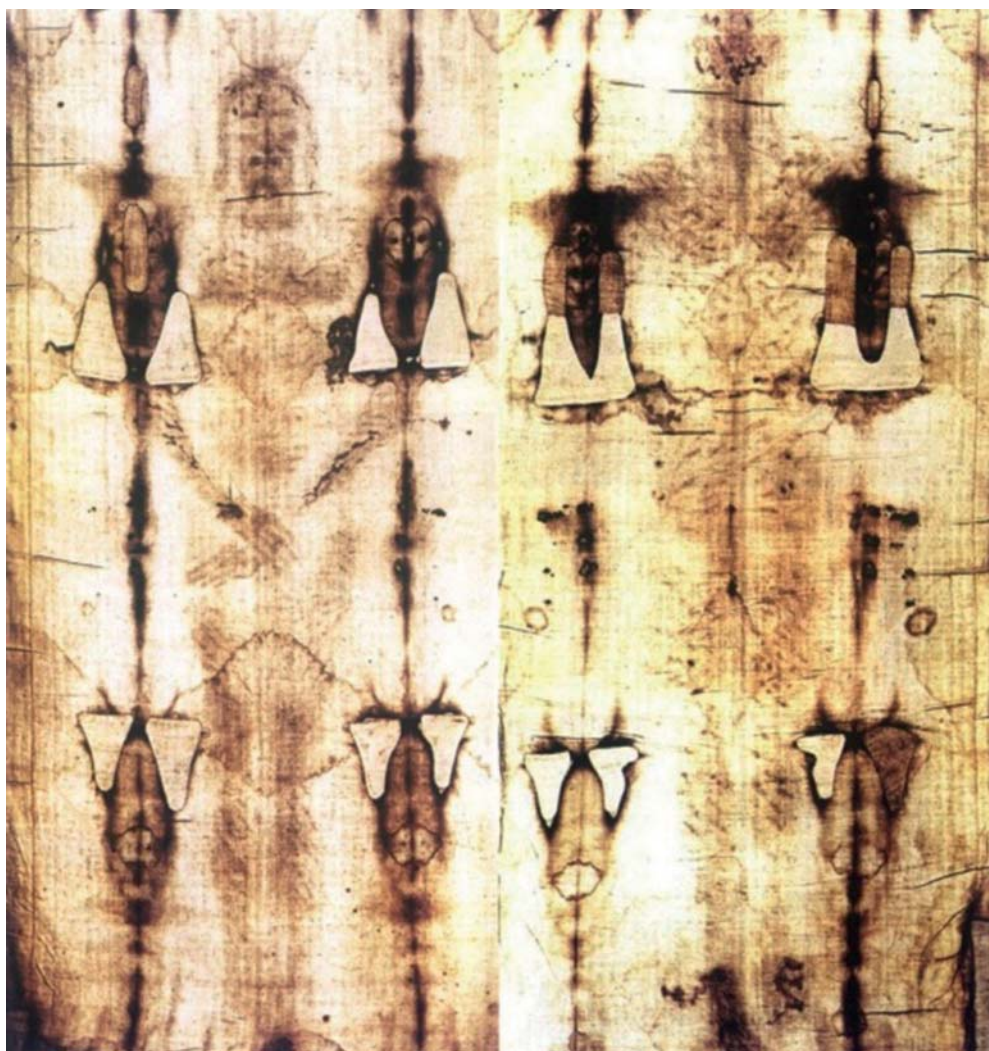
Hoe omschrijf ik nu de kleur van de Lijkwade? Ik heb hem met eigen ogen gezien, maar toch is het moeilijk de kleur precies te beschrijven. Het is eerder ivoorkleurig dan wit en er is ook een zachte glans te bespeuren; er lijkt een suggestie van '(zon)licht' van de Lijkwade uit te gaan. Er is een prachtig contrast met de tere okerkleurige of zacht karmijnrode afbeelding van de gestalte van Jezus op de doek. Die kleur is nog moeilijker te omschrijven. En dan zijn er nog de ca. 2000 jaar oude afdrukken van het bloed. Ik kon me goed voorstellen toen ik in 2010 voor de doek stond, dat vroeger het contrast – stralend wit en bloedrood – vrijwel letterlijk te zien moet zijn geweest. Plotseling, oog in oog staande met de afbeelding, begreep ik waarom de kleuren van de Opstanding wit en rood zijn: een stralend witte aura rond het hoofd van de opgestane Christus met een rood (gelijkbenig) kruis erin. Het vaandel als overwinningsteken van de Opstanding is eveneens wit met een rood kruis erop.

Rood en wit

Nu begreep ik ook de betekenis van het wapenteken van de Tempeliers: een rood kruis op een witte vlag. De Tempeliers waren immers de 'soldaten van Christus', met hun gelofte aan het 'Huis van Bethanië', hun gelofte aan het meest oorspronkelijke christendom.³ Volgens de huidige wetenschap bewaarden en vereerden de Tempeliers lange tijd de Lijkwade op een verborgen plek. Zij waren de hoeders van het Kleed van Christus.⁴

Met de kleuren rood en wit wordt in mijn ogen in alle eenvoud geduid op het geheim van het oorspronkelijke christendom: de ware Mensenzoon was een mens van vlees en bloed (rood) die de goddelijke Christus (wit) mocht dragen. Christus die zijn kosmisch licht en zijn onvoorwaardelijke liefde in de wereld heeft gebracht.⁵

De kostbare doek, geweven door mensenhanden en gemaakt van zuivere plantenvezels, toont de werking van dit Christuslicht *én* de lichamelijke afdruk van de aardse Jezus, maar dan in een 'negatief'. Alsof er van Jezus op het moment van de Opstanding een 'foto' gemaakt is en wij op aarde het negatief mogen bewaren als een stille getuige van het wonder dat zich op aarde voltrokken heeft.

Plaat 2 De Lijkwade van Turijn, voor -en achterzijde van de doek. De doek is een negatief. Als je een foto maakt, zie je het positieve beeld.

Plaat 5 Koning Abgar V van Edessa krijgt de doek van Thaddeus, een van de leerlingen van Jezus (schildering uit de tiende eeuw). Het is de Lijkwade in acht gelijke delen gevouwen en zo gepresenteerd dat alleen het gezicht van Jezus zichtbaar is. Deze koning wordt ook wel 'de Zwarte' genoemd.

Plaat 6 De Lijkwade, verborgen in de Kappapoort van Edessa, schildering. In de muur boven de stadspoort werd bij de grote overstroming van 523 de Lijkwade gevonden.

Plaat 12 De Lijkwade, illustratie in de Pray Codex, ca. 1192. Hier zijn de vier kenmerkende gaatjes van de Lijkwade te zien op de tekening (drie op een rij en een los daarvan). Deze tekening verwijst naar de echte Lijkwade, die eveneens exact deze vier gaten had. De Codex is geschreven tussen 1192 en 1195. De koolstofdatering wees zogenaamd uit dat de doek niet ouder kon zijn dan 1290 na Christus.